

Rozmowy obywatelskie o przyszłości energetycznej Kanady

Rozmowy obywatelskie o przyszłości energetycznej Kanady (eng. **The Citizen Dialogues on Canada's Energy Future**) stanowiły kilkumiesięczny proces partycypacyjny angażujący reprezentatywną grupę obywateli i obywaterek Kanady w stworzenie zestawu rekomendacji dotyczących krajowej polityki energetycznej.

Najważniejsze informacje

Organizatorzy	Centrum na rzecz Dialogu Uniwersytet Simona Frasera & <i>Natural Resources Canada</i>
Realizatorzy	Centrum na rzecz Dialogu Uniwersytet Simona Frasera
Miejsce	Vancouver, Calgary, Toronto, Montreal, Halifax, Winnipeg
Cele	stworzenie zestawu rekomendacji dotyczących krajowej polityki energetycznej
Narzędzia	grupy robocze, facylitowane dyskusje, <i>topic overview</i> (ang. tekstowe omówienie tematu) przygotowany przez ekspertów i ekspertki
Czas trwania	lipiec 2017 – październik 2017
Budżet	900 000 \$

Kontekst

Rozmowy obywatelskie o przyszłości energetycznej Kanady to projekt zainicjowany przez Centrum na rzecz Dialogu Uniwersytetu Simona Frasera w lipcu 2017 roku w Kanadzie. Projekt został sfinansowany i nadzorowany przez Natural Resources Canada — organizację odpowiadającą za zarządzanie naturalnymi zasobami Kanady, w ramach jej większego programu konsultacji społecznych „[Generation Energy](#)”. Autorzy i autorki raportu podsumowującego proces piszą, że kwestia polityki energetycznej jest w Kanadzie silnie

polaryzująca i trudna ze względu na często przeciwstawne potrzeby i oczekiwania¹. Niezgodę wzmacniał też niski poziom świadomości na temat złożoności problemu — stąd nadrzędny cel organizatorów, czyli włączenie reprezentatywnej grupy obywateli w proces decyzyjny w zakresie polityki energetycznej w charakterze doradców.

Projekt był skierowany do obywateli i obywaterek Kanady pochodzących z różnych grup społecznych pod względem: wysokości dochodów, płci, regionów pochodzenia i grup etnicznych. Warunkiem uczestnictwa nie było wykształcenie wyższe ani związane z energetyką; przeważająca większość uczestniczyła w tego typu projekcie po raz pierwszy. Realizatorzy przedsięwzięcia wyszli z założenia, że tylko takie grono będzie mogło skutecznie i prawdziwie odzwierciedlać realne oczekiwania kanadyjskiego społeczeństwa w kwestii polityki klimatycznej.

Organizatorzy mieli nadzieję na rekomendacje, które nie pominą problemów najbardziej wrażliwych społeczności (jak mniejszości rasowe czy osoby o niskim stanie posiadania); w sekcji [*Wyzwania*](#) opisane zostało szerzej spełnienie tych oczekiwań. Szczególnie w czasie dwóch kryzysów, które podejmuje proces: tj. kryzysu klimatycznego i kryzysu publicznego zaufania do władzy, *Rozmowy obywatelskie...* są szczególnie istotne. Co ciekawe, był to pierwszy raz w historii Kanady, kiedy wybrani obywatele mieli możliwość bezpośredniego wpływu na politykę energetyczną swojego kraju.

MORRIS J. WOSK CENTRE FOR DIALOGUE

¹ [Citizen Dialogues on Canada's Energy Future Technical Report.pdf \(sfu.ca\)](#)

Opis procesu

Proces został podzielony na pięć etapów: *Zarys dyskusji*, *Rekrutacja uczestników*, *Rozmowy regionalne*, *Ogólnokanadyjskie forum* i *Podsumowanie* (eng. **Discussion framing**, **Participant recruitment**, **Regional Dialogues**, **Pan-Canadian dialogue**, **Knowledge Mobilization**).

W *Zarysie dyskusji* Centrum na rzecz Dialogu Uniwersytetu Simona Frasera napisało [przewodnik](#) na użytek uczestników i uczestniczek projektu, który tłumaczył najważniejsze zagadnienia związane z polityką energetyczną i wyposażał ich w niezbędną dla prowadzenia dyskusji wiedzę. Do napisania przewodnika organizatorzy zaprosili ekspertów i ekspertki, którzy posiłkowali się ponad czterdziestoma naukowymi publikacjami, dokumentami proceduralnymi wydanymi przez prawodawców i raportami z projektów o podobnej tematyce. Zadbano o bezstronność, wysoki poziom merytoryczny i zrozumiałość poradnika; użyto prostego języka oraz wykorzystano infografiki i inne graficzne metody, w celu jak najlepszego nakreślenia tego zniuansowanego problemu. Tak zaprojektowany poradnik został wysłany do uczestników wraz z [krótkim filmem podsumowującym](#).

Drugim etapem procesu była *Rekrutacja uczestników*. Organizatorzy i organizatorki zaprosili do tej części projektu firmę „Forum Research” odpowiedzialną za zapewnienie tego, aby uczestnicy odpowiadali różnorodności społeczeństwa Kanady. Uczestnikom zaoferowano 400\$ honorarium za udział w *Rozmowach regionalnych* i 600\$ za *Ogólnokanadyjskie forum* celem zachęcenia obywateli o niższych zarobkach. Logistyka projektu została w całości zorganizowana i opłacona przez realizatorów procesu. Pierwszym etapem rekrutacji była [internetowa ankieta](#), którą wypełniło prawie 4 000 zainteresowanych Kanadyjczyków. Uczestników wybrano na podstawie ich różnorodnego pochodzenia oraz reprezentowanych poglądów. Ustalono również kwoty na każdą z prowincji, która wynosiła dwóch uczestników. Więcej o metodologii wyboru uczestników Centrum na rzecz Dialogu Uniwersytetu Simona Frasera pisze [tutaj](#).

W *Rozmowach regionalnych* wzięło udział 146 Kanadyjczyków. W ciągu dwóch dni trwania *Rozmów...* przeprowadzono ok. 10 aktywności, w tym: [dyskusje w grupach nad istotą problemu](#), krytykę dostępnych rozwiązań, tworzenie wizji energetycznej Kanady czy ustalenie kryteriów dobrej polityki energetycznej. Korzystając z ankiet wypełnionych na

koniec tego etapu przez uczestników, organizatorzy spisali [najważniejsze ustalenia i rekomendacje](#). Na uwagę zasługuje zróżnicowanie kwestii, które uczestnicy określili jako najważniejsze; za taką uznana została „dostępność” w Halifaksie, „innowacja” w Toronto, czy „pogodzenie gospodarki i środowiska” w Calgary.

Zadaniem trzydniowego *Ogólnokanadyjskiego forum* było skonstruowanie finalnego zestawu rekomendacji dla ustawodawców i zatwierdzenie ustaleń z poprzedniego etapu odbywającego się na poziomie regionów. Do najważniejszych z podjętych aktywności należy zaliczyć: recenzowanie raportu z *Rozmów...*, rozwijanie wizji polityki energetycznej, godzenie sprzecznych interesów i wartości wskazywanych przez organizatorów i uczestników oraz głosowanie nad najważniejszymi kryteriami dobrej polityki energetycznej².

Ostatnim etapem procesu było *Podsumowanie*. Finalne rekomendacje zostały zaprezentowane na gali kończącej proces i przekazane prawodawcom. Ten etap był facylitowany przez współorganizatora procesu, Natural Resources Canada. Zadbano o łatwo dostępny, krajowo transmitowany przekaz medialny, który informował osoby nieuczestniczące w procesie o jego ustaleniach i rekomendacjach.

Citizen Dialogues on Canada's Energy Future - Participedia

² [Getting to 2050 Citizen Recommendations.pdf \(sfu.ca\)](#)

Efekt procesu

W procesie wzięło udział prawie 150 obywateli i obywaterek, którzy odzwierciedlali różnorodność kanadyjskiego społeczeństwa. Raport jest dokładnym, choć krótkim podsumowaniem najważniejszych ustaleń poprzednich spotkań. Zawiera cztery duże, rozbudowane punkty, które określają kierunki rozwoju kanadyjskiej polityki energetycznej³. Rząd federalny został zobowiązany do wypełnienia jego postanowień. Ustawodawcom dostarczono też wyniki ankiet, które określają poziom poparcia Kanadyjczyków dla ponad tuzina różnych rozwiązań problemów energetycznych wśród uczestników procesu. Ich rozwiązania są implementowane do dnia dzisiejszego i znalazły się w oficjalnych dokumentach [krajowej strategii energetycznej](#).

MORRIS J. WOSK CENTRE FOR DIALOGUE

Wyzwania

Mimo niezaprzeczalnej wartości i skuteczności *Rozmów obywatelskich...*, sami organizatorzy i organizatorki w ewaluacji projektu zwracają uwagę na kilka problemów, które napotkali w procesie organizacyjnym i wykonawczym. Po pierwsze, mimo dużych nakładów finansowych i uwagi poświęconej różnorodności uczestników i ich pochodzenia, nieproporcjonalnie dużo było uczestników pochodzących z większych miast i o średnich zarobkach, a statystycznie mało rdzennych Kanadyjczyków i niektórych grup etnicznych.

³ [Citizen Dialogues on Canada's Energy Future Technical Report.pdf \(sfu.ca\)](#), str. 18

Innym wyzwaniem, które może napotkać zainspirowany procesem organizator mogą być wysokie koszty organizacji procesu. Uczestnikom zwrócono wszelkie poniesione na rzecz *Rozmów...* koszty, zapłacono im za sam udział, opłacono także opiekę dla dzieci uczestniczących w spotkaniach rodziców. Nie da się ukryć, że tak duży budżet może stanowić przeszkodę dla potencjalnych organizatorów podobnego procesu.

Nie można też zapomnieć o nieobecnych podczas regionalnych spotkań ekspert(k)ach; w praktyce oznacza to dużo pracy dla organizatorów, którzy nie mogą być pewni w 100% merytorycznej poprawności dyskusji i rekomendacji w trakcie ich trwania i tworzenia. Struktura *Rozmów...* wymagała też dużej liczby wyszkolonych moderatorów, którzy byli w stanie poprowadzić wiele spotkań w różnych miastach, jednocześnie facylitując podczas nich dyskusje w grupach, pilnując wypełniania ankiet i rozwiązując potencjalne konflikty.

Źródła

- [Citizen Dialogues on Canada's Energy Future Technical Report.pdf \(sfu.ca\)](#)
- [Getting to 2050 Citizen Recommendations.pdf \(sfu.ca\)](#)
- [Citizen Dialogues - Morris J. Wosk Centre for Dialogue - Simon Fraser University \(sfu.ca\)](#)
- [Citizen Dialogues on Canada's Energy Future – Participedia](#)